

ISSN 2079-1828

Донецький національний університет
імені Василя Стуса
Історичний факультет

ІСТОРИЧНІ І ПОЛІТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Засновано у 1999 р.

№ 1 (59) 2016

Донецький національний університет
імені Василя Стуса

Історичний факультет

ІСТОРИЧНІ І ПОЛІТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Рік заснування – 1999

№ 1 (59), 2016

Головний редактор: Темірова Н. Р., д-р. іст. наук, проф.

Заступник головного редактора: Гедьо А. В., д-р. іст. наук, проф.

Відповідальний секретар: Кузіна К. В., канд. іст. наук, доц.

Редколегія: Аваліані Е., д-р іст. наук, проф., ас. професор факультету соціальних наук Міжнародного Чорноморського університету (Грузія); Бут О. М., д-р іст. наук, проф., професор кафедри історії України Донецького національного університету (м. Вінниця); Грідіна І. М., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Маріупольського державного університету; Дудко І. Д., д-р іст. наук, проф., завідувач кафедри політичної історії ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Задунайський В. В., д-р іст. наук, проф., професор кафедри світової історії нового і новітнього часу Українського католицького університету; Іваницька О. П., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету (м. Вінниця); Литвиненко Р. О., д-р іст. наук, проф., завідувач кафедри всесвітньої історії Донецького національного університету (м. Вінниця); Петкевич К., доктор габ., проф., директор Східного інституту Університету ім. Адама Міцкевича в Познані (Польща); Романова І., д-р іст. наук, проф., професор академічного департаменту історії Європейського гуманітарного університету (Литва); Стяжкіна О. В., д-р іст. наук, проф., професор кафедри історичних дисциплін Маріупольського державного університету; Тодоров І. Я., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Ужгородського національного університету.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Донецького національного університету імені Василя Стуса, протокол № 13 від 28.10.2016 р.

Включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з історичних наук, затвердженого наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Зареєстровано Міністерством юстиції України. Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації: Серія КВ № 16418 – 4890 ПР від 01.12.2009 р.

ISSN 2079 – 1828

Адреса редакції:

Історичний факультет,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,
вул. Грушевського, 2,
Вінниця, 21021

© Донецький національний університет
імені Василя Стуса

Тел. +380506776494

E-mail: istordoslidzhennya@gmail.com

Електронна версія – ipd.jimdo.com

ЗМІСТ

Історичні студії

<i>Герасимов Т.</i> ПРОДОВОЛЬЧА СИТУАЦІЯ В МІСТАХ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ В ПОЧАТКОВИЙ ПЕРІОД «ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ» (СЕРПЕНЬ 1914 – ПЕРША ПОЛОВИНА 1915 рр.) ...7	
<i>Бистра М. О.</i> МАТЕРІАЛИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРО ЖИТТЯ ПРЕДСТАВНИКІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ ПЕРІОДУ НІМЕЦЬКО-РУМУНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 рр.) 16	
<i>Касьянова Н.</i> СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ НАСЛІДКИ РАДЯНСЬКОЇ ПЕРЕСЕЛЕНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В УРСР (1940–1960-ті рр.) 31	
<i>Яковлев А.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ СМІХОВОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РАДЯНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ 42	
<i>Лаврут О.</i> СТВОРЕННЯ ПІДРУЧНИКІВ В УРСР у 1940-х – 1960-х рр.: МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ 52	
<i>Мартинчук І., Савчук Н.</i> ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ ПЕДАГОГІВ ВІННИЧЧИНИ 68	
<i>Родигіна О.</i> «ДРУГИЙ ОБІГ» ЯК ФЕНОМЕН АЛЬТЕРНАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЛЬЩІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. 80	

Історіографічно-джерелознавчі студії

<i>Скоков О.</i> ЛУЦЬКА І ТАТАРСЬКА НАДБРАМНІ БАШТИ У М. ОСТРОЗІ В ІСТОРІОГРАФІЇ СЕРЕДИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст. 89	
<i>Бараненко С.</i> ДВОРЯНСТВО ПОРЕФОРМНОЇ ДОБИ В ДОРЕВОЛЮЦІЙНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 100	
<i>Власюк С.</i> ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТІ ПРО УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 рр. 110	
<i>Мелкесцев К.</i> СУЧАСНІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ 121	
<i>Отземко О.</i> МЕМУАРНІ ДЖЕРЕЛА В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ ХVІІІ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ ст. 132	

Політологічні студії

Богінська І. ДИНАМІКА ОБРАЗУ КРАЇНИ
В ПРЕЗИДЕНТСЬКОМУ ДИСКУРСІ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЩОРІЧНИХ ПОСЛАНЬ ПРЕЗИДЕНТА РФ)..... 146

Рецензії та огляди літератури

Киштьмов А., Шибєко З. В ПОИСКАХ СВОЕГО ЛИЦА: УКРАИНСКАЯ БУРЖУАЗИЯ XIX – НАЧАЛА XX вв. И ЕЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСКИЕ ОРГАНИЗАЦИИ [РЕЦ. НА КН.: ШАНДРА І. О. ПРЕДСТАВНИЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУРЖУАЗІЇ УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЙ (1861–1919 рр.): МОНОГРАФІЯ. – ХАРКІВ: МАЙДАН, 2016. – 316 с.] 162

Лягуша А. ПРО ВОВКА ПРОМОВКА [РЕЦ. НА КН.: ДАВЛЕТОВ О. ПІДГОТОВКА «ПОКОЛІННЯ ВОВКІВ»: ВИШКІЛ МАЙБУТНІХ ВИКОНАВЦІВ ГОЛОКОСТУ (НАРИСИ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НСДАП У 1922-1939 РР.). – ДНІПРОПЕТРОВСЬК: ІНСТИТУТ «ТКУМА», 2015. – 280 с.]..... 170

Іваницька О., Бойко Н. ИСТОРИЯ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ ИСПАНИИ / Н. Е. АНИКЕЕВА, В. А. ВЕДЮШКИН, О. В. ВОЛОСЮК, И. Ю. МЕДНИКОВ, С. П. ПОЖАРСКАЯ. – М.: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ, 2013. – 504 с. 173

Іваницька О., Пунько В. САМАЯ ВЛИЯТЕЛЬНАЯ ЖЕНЩИНА. «ЖЕЛЕЗНАЯ ЛЕДИ» МАРГАРЕТ ТЭТЧЕР / СЕРГЕЙ ПЕРЕГУДОВ, АЛЕКСАНДР ТЕРЕНТЬЕВ. – М.: ЭКСМО, 2014. – 384 с..... 178

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 185

CONTENTS

Historical studies

- Gerasymov T.* **FOODSTUFF SITUATION IN THE RIGHT-BANK UKRAINE TOWNS DURING THE BEGINNING OF «THE GREAT WAR» (AUGUST 1914 – THE FIRST HALF 1915) 7**
- Bystra M.* **THE MATERIALS OF THE STATE ARCHIVE OF ODESA REGION ABOUT THE LIFE OF REPRESENTATIVES OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL INTELLIGENTSIA DURING THE GERMAN-ROMANIAN OCCUPATION (1941–1944 YEARS.) 16**
- Kasyanova N.* **SOCIAL AND DEMOGRAPHIC CONSEQUENCES OF THE SOVIET MIGRATION POLICY IN THE USSR (1940–1960-S) 31**
- Yakovliev A.* **TRANSFORMATION OF THE CULTURE OF LAUGHTER IN THE SOVIET PROPAGANDA.....42**
- Lavrut O.* **TEXTBOOKS IN THE USSR PERIOD 1940–60 S: METHODOLOGICAL AND ORGANIZATION ASPECTS OF THE PROBLEM 52**
- Martynchuk I., Savchuk N.* **CREATIVE ACHIEVEMENTS OF TEACHERS OF VINNYCHCHYNA 68**
- Rodyhina O.* **«DRUGI OBIEG» AS A PHENOMENON OF ALTERNATIVE CULTURE IN POLAND AT THE SECOND HALF OF XX CENTURY 80**

Historiography and sources studies

- Skokov O.* **LUTSK AND TATAR OVERGATEWAY TOWERS OF OSTROH IN HISTORIOGRAPHY OF THE MID OF XIX – UNTIL THE BEGINNING OF XXI CENTURIES 89**
- Baranenko S.* **NOBILITY OF POST-REFORM PERIOD IN THE PRE-REVOLUTIONARY LITERATURE 100**
- Vlasyuk S.* **LEGISLATION REMEMBRANCE BY UKRAINIAN REVOLUTION OF 1917–1921 .....110**
- Mieliestsev K.* **MODERN POLISH-UKRAINIAN RELATIONS: A HISTORIOGRAPHICAL OVERVIEW 121**
- Otzemko O.* **MEMOIR SOURCES IN UKRAINIAN HISTORIOGRAPHY OF THE 18 TH AND FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY 132**

Politological studies

Boginska I. **THE STATE'S IMAGE DYNAMICS IN THE PRESIDENTIAL DISCOURSE (BASED ON THE ANNUAL MISSIVES OF THE RUSSIAN PRESIDENT)**..... 146

Reviews and literature reviews

Kishtymov A., Shybeko Z. **SEARCHING THE FACE: UKRAINIAN BOURGEOISIE XIX – BEGINING OF XX CENTURIES, AND ITS REPRESENTATIVE ORGANIZATIONS [REVIEW FOR THE BOOK: SHANDRA I. O. REPRESENTATIVE BOURGEOISIE ORGANIZATIONS OF UKRAINIAN REGIONS (1861–1919): MONOGRAPH. – KHARKIV: MAYDAN, 2016. – 316 p.]** 162

Lyagusha A. **TALK OF THE DEVIL YOUR MESSAGE [BOOK REV.: DAVLYETOV A. PREPARATION "GENERATION WOLF": TRAINING OF FUTURE ARTISTS HOLOCAUST (SKETCH YOUTH POLICY OF NSDAP IN 1922–1939). – DNEPROPETROVSK: INSTITUTE "TKUMA", 2015. – 280 p.]**..... 170

Ivanitska O., Boyko N. **N. E. ANIKEYEVA, V. A. VEDYUSHKIN, O. V. VOLOSUK, N. YU. MEDNIKOV, S. P. POZHARSKAYA. HISTORY OF THE INTERNATIONAL POLICY OF SPAIN. – M.: INTERNATIONAL RELATIONSHIPs, 2013. – 504 p.** 173

Ivanitska O., Punko V. **THE MOST INFLUENTIAL WOMAN. MARGARET THATCHER, THE IRON LADY / SERGEY PEREGUDOV, ALEKSANDR TERENTYEV. – M.: YAUZA: EKSMO, 2014. – 384 P.**..... 178

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS..... 185